

Ansökan om pedagogisk omsorg i egen regi

Utredning gällande ansökan om att starta
pedagogisk omsorg i enskild regi i Lekebergs
kommun

Innehållsförteckning

Inledning	3
Utredning	3
<i>Om intervjun</i>	3
<i>Översikt av verksamheten</i>	3
<i>Utbildning och erfarenhet</i>	4
Utbildning.....	4
Erfarenhet	4
Avslutande om utbildning och erfarenhet	5
Huvudman	5
Ändamålsmässig lokal	7
Egna barn	7
Ekonomi och prognos av barn i förhållande till platser i Lanna/Hidinge-området	8
Lämplighetsprovning	9

Inledning

Den 24 april 2023 inkom en ansökan till Barn och utbildningsnämnden avseende etablering av pedagogisk omsorg i enskild regi i Lekeberg. Huvudman och personal är samma person. I det följande hänvisas till denna individ som "huvudman/personal" eller den "enskilde".

Utredning

En intervju har genomförts med den enskilde. Vidare har följande dokument lämnats in:

- Anhöriguppgifter vid inskrivning
- Barnsäkerhetsrund
- Utdrag ur belastningsregistret, daterat 2023-02-18, för samtliga personer över 15 år och som är folkbokförda på den adress där verksamheten avses bedrivas (utdraget är visat för förvaltningen, men ej dokumenterat)
- CV för den enskilde
- Gymnasiebetyg för den enskilde
- Planritning av den avsedda lokalen
- Krisplan
- Likabehandlingsplan
- Verksamhetsplan
- Utbildningsbevis för entreprenad upphandlare för den enskilde
- Utbildningsbevis för familjehem för den enskilde

De bifogade dokumenten har gett förvaltningen en inblick i den planerade verksamheten och i den enskildes kompetens och bakgrund.

Om intervjun

Lekebergs kommun har den 7 augusti 2023 genomfört en intervju med den enskilde. Intervjun fokuserade främst på verksamhetens pedagogik, den enskildes erfarenhet, lokalen där verksamheten ska bedrivas, vikarier och andra praktiska frågor.

Översikt av verksamheten

Verksamheten planeras enligt den enskildes uppgifter vid intervjutillfället att omfatta fem barn, varav ett barn är den enskildes eget. Det framgår av ansökan att verksamheten avser inkludera sex barn i den pedagogiska omsorgen. Öppettiderna är flexibla, vilket möjliggör öppethållande både under tidiga morgontimmar och sena eftermiddagar, i överensstämmelse med vårdnadshavarnas behov.

Verksamheten ska bedrivas i den enskildes hem, där den enskilde bor tillsammans med sin sambo och tre barn. Av den enskildes barn avses ett barn finnas med i verksamheten, medan de andra två är i grundskoleålder. Den pedagogiska inriktningen i verksamheten kommer vara anknytningspedagogik och vara inriktad mot barn i förskoleåldern (1–5 år).

Utbildning och erfarenhet

Skollagens 25 kapitel ställer övergripande krav på pedagogisk omsorg. De krav som ställs i skollagen syftar bland annat till att säkerställa barnens omsorg och barnens utveckling och lärande.

Utbildning

För att tillgodose omsorg, utveckling och lärande för barn ska personalen ha erfarenhet eller utbildning av detta. Vad som är utbildning eller erfarenhet är inte vidare specificerat i skollagen. Som utgångspunkt kan dock nämnas att pedagogik är en vetenskaplig disciplin och kan studeras vid högskola eller universitet.

Den enskilde har mellan januari och november 2014 genomgått en utbildning för familjehem. Utbildningen bestod av totalt nio utbildningstillfällen och syftet var att "[...] deltagarna efter att denna [utbildningen, utr. anm.] är genomgången ska ha djupare förståelse för de olika ämnen som tas upp i boken, samt att de ska ha den kunskap som socialstyrelsen menar är viktig för familjehem att ha". Boken som referats till är "Ett hem att växa i". Utbildningens syfte är inte att ge pedagogisk utbildning eller på annat sätt förbereda personer för att bedriva pedagogisk verksamhet, utan snarare att ge förutsättningar att bedriva familjehem.

Utifrån den vaga kravbild som ställs på utbildning i skollagen kan familjehemsutbildningen tänkas ha sådant innehåll för att uppfylla kravet på utbildning. Däremot anses pedagogisk personal, enligt kommunens egen standard, vara utbildad för arbete i förskolan ifall de genomgått en 1,5 årig barnskötarutbildning eller en 3,5 årig utbildning på förskoleläroprogrammet.

Med den kontexten i beaktande anser förvaltningen att familjehemsutbildningen inte uppnår till kravet i skollagen på utbildning att kunna bedriva god pedagogisk verksamhet för barn. I en sammantagen bedömning av den enskildes utbildningshistorik uppnår inte den enskilde kraven som finns i skollagen.

Erfarenhet

Gällande erfarenhet har Skolverket i sina allmänna råd formulerat: "Att ha erfarenhet av att arbeta med barn kan till exempel innebära att ha förvärvsarbetat eller arbetat ideellt med andra barn än sina egna i de åldrar som är aktuella för den verksamhet som ska bedrivas. I vad mån enbart föräldraerfarenhet kan anses vara tillräckligt får bedömas i det enskilda fallet. För att kunna arbeta inom pedagogisk omsorg är det viktigt att ha kompetens för att stimulera varje barns utveckling och lärande."¹

¹ Skolverkets allmänna råd med kommentarer Pedagogisk omsorg, sid 29

Den enskilde har enligt uppgift drivit ett HVB-hem för barn i femtonårsåldern. Eftersom denna verksamhet inte inriktades på barn i förskoleåldern kan detta inte beaktas som erfarenhet enligt de allmänna råden.

Den enskilde har under intervjutillfälle uppgett att hon arbetat som barnflicka. Hon arbetade med det när hon var mellan 14–18 år. Att arbeta som barnflicka kan anses vara erfarenhet att arbeta med barn. Däremot var den enskilde under merparten av sitt arbete själv ett barn och det var för cirka 20 år sedan. Förvaltningen bedömer att arbetet enskilt inte kan betraktas som sådan erfarenhet som krävs för personal vid pedagogisk verksamhet.

Den enskilde är förälder till tre barn. Erfarenheten som barnflicka kan tillsammans med föräldraerfarenhet vara tillräckligt för att uppfylla kravet på erfarenhet enligt Skolverkets allmänna råd.

Avslutande om utbildning och erfarenhet

Att kraven i skollagen är vagt ställda ger enligt förvaltningens bedömning inte personal som saknar, eller personal med bristfällig erfarenhet och/eller utbildning, rätt att bedriva pedagogisk omsorg. Förvaltningens sammantagna bedömning är att personalen inte har sådan utbildning eller erfarenhet som krävs för att nå upp till det krav på personalens utbildning eller erfarenhet som anges i skollagen.

Pedagogisk verksamhet och annan verksamhet där vårdnadshavare lämnar över omsorgen och utvecklingen för sina barn till en annan verksamhet är en fråga som många vårdnadshavare anser är betydande. Vid ett kommunalt beviljande av verksamhet har kommunen godkänt att verksamheten lever upp till de krav som ställs på utbildad eller erfaren personal i verksamheten.

Huvudman

I juli 2023 skärptes reglerna på den enskilda som vill bedriva pedagogisk omsorg. I ändringen åläggs bland annat kommunen att besluta om godkännande för huvudman att bedriva pedagogisk omsorg. Kommunen ska bland annat undersöka om den enskilde anses lämplig och ifall den enskilde har insikt i och förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Insikter för verksamheten specificeras inte ytterligare i skollagen. Däremot kan en antydan av lagstiftarens vilja tydas i förarbete till lagen. I proposition 2021/22:78 (Stärkt kvalitet och likvärdighet i pedagogisk omsorg) framgår:

” Hur verksamheten är organiserad påverkar dock vilka insikter och förutsättningar som behövs för att ta ansvar för verksamheten. Exempelvis behöver en huvudman med anställda ha förutsättningar att ta arbetsgivaransvar, vilket en enskild dagbarnvårdare som är huvudman för sin egen verksamhet inte behöver. En huvudman med arbetsgivaransvar behöver därför ha insikt i bl.a. de arbetsrättsliga och arbetsmiljömässiga bestämmelser som gäller för verksamheten. Huvudmannen bör också ha

kunskap om de ekonomiska regelverk som styr den associationsform som verksamheten har.”²

Exemplen i propositionen får inte anses uttömmande. Här kan det enligt förvaltningens mening ställas krav på andra delar av verksamheten, exempelvis barnens trygghet och säkerhet – så som exempelvis personuppgiftshantering (GDPR), livsmedelshantering, brandsäkerhet, inomhusmiljö etc. Dessa områden kan alltså vara sådana områden som den enskilde behöver ha sådana insikter i för att nå upp till lagkravet i skollagen.

Förvaltningens bedömning är att det inte har framkommit underlag som visar att den enskilda har sådan insikt, i varje enskilt område, som krävs för att driva verksamheten tryggt och säkert för barn.

Kommunen bör även ställa krav på att det ska finnas åtminstone en vikarie ifall personal behöver utebli från verksamheten vid exempelvis sjukdom. Då detta innebär att den enskilda får ett arbetsgivaransvar ska den enskilda ha kunskap om bland annat arbetsrätt och arbetsmiljö. Inte heller här finner förvaltningen att det är sannolikt att den enskilda har sådan insikt i och förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Ytterligare krav som ställs på huvudmannen i och med förändringar i skollagen är att det ska finnas ett systematiskt kvalitetsarbete. Lagstiftaren uttrycker vikten av systematiskt kvalitetsarbete på följande sätt:

”Ett väl fungerande systematiskt kvalitetsarbete är avgörande för en likvärdig verksamhet med hög kvalitet. Om det systematiska kvalitetsarbetet inte fungerar finns det risk för att brister i verksamheten fortskrider utan att relevanta åtgärder vidtas. Ett fungerande kvalitetsarbete är grundläggande för att kunna stärka verksamheten och avgörande för att kunna främja alla barns utveckling och lärande.”³

Eftersom den enskilda kommer vara huvudman och samtidigt personal för verksamheten ställs även krav på att den enskilda ska kunna bistå med utveckling av det pedagogiska arbetssättet samt planera verksamheten långsiktigt. Den enskilda ska även ges tid för egen kompetensutveckling samt självständigt kunna avgöra vilken kompetens hon saknar/behöver tillgodogöra sig.

Specialpedagogiska skolmyndigheten har i skrivelse till lagstiftaren belyst utmaning för ensamarbetare i egen regi att uppfylla kravet på utveckling. Lagstiftaren uppmärksammar svårigheten för ensamarbetare att uppnå kravet men tydliggör samtidigt att det är den enskilda som är ansvarig för att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete i förhållande till den egna verksamheten.⁴

Förvaltningens bedömning är att det pedagogiska utvecklingsarbetet och förståelse för vad en enskild saknar i sitt pedagogiska arbetssätt kräver en djup förståelse för pedagogik och barns utveckling. Det har inte framkommit något i underlaget som visar att den enskilda själv, på ett adekvat sätt, kommer kunna

² Proposition 2021/22:78 Stärkt kvalitet och likvärdighet i pedagogisk omsorg, sid 25

³ Proposition 2021/22:78 Stärkt kvalitet och likvärdighet i pedagogisk omsorg, sid 21

⁴ Proposition 2021/22:78 Stärkt kvalitet och likvärdighet i pedagogisk omsorg, sid 22

tillgodose sin kompetensutveckling och driva utvecklingen av verksamhetens arbetsätt.

Verksamhetsplanen där bland annat kompetensutveckling berörs är allmänt och vagt skriven och det är enligt förvaltningen inte sannolikt att huvudmannen kommer ha kapacitet att ensam bedriva det systematiska kvalitetsarbetet på sådant sätt som är i linje med lagstiftarens vilja.

I en sammantagen bedömning är förvaltningens bedömning att huvudmannen inte uppnår de krav som ställs på huvudmannskap i skollagen.

Ändamålsmässig lokal

Lokalen, där verksamheten ska bedrivas, bedöms utifrån husritning kunna vara ändamålsmässig. Däremot ställer sig förvaltningen frågande till hur den enskilde, som ensamarbetare, själv ska kunna tillmötesgå barnens omsorg. Barngruppen kan ibland på grund av olika anledningar behöva splittras – exempelvis kan ett barn behöva vila och andra barn behöva uteaktivitet. Detta innebär att personal behöver se till och ge omsorg i både vilorummet och på utegården. Vid ensamarbete är lokalen inte optimal och kan leda till riskfyllda situationer för barn om/när barngruppen av olika anledningar skulle behöva delas eller om personalen behöver tillhandahålla omsorg till ett specifikt barn (exempelvis vid vila/blöjbyte). Detta är något som bör övervägas vid beslutstillfället.

Enligt planritning har huset en boyta om 108 m². Det finns tre rum med dörr. Verksamheten i huset kommer enligt beskrivningen uppta alla privata ytor i huset förutom i ett rum. Det rum som inte används är för litet för att inhysa familjens tre barn i och det kommer troligen innebära att barnen som bor i huset kommer behöva dela på sitt/sina rum med andra barn, frivilligt eller ofrivilligt. Att som barn upplåta sitt rum, och därigenom en del av sitt privatliv, till verksamhet som barnet själv inte beslutat om eller kanske är införstådd med kan vara problematiskt. Vidare kan inte heller barnet eller verksamheten styra vilka barn

som kommer vara i verksamheten vilket kan av barnet upplevas som en överträdelse av barnets privatliv. Detta är ett barnperspektiv som bör tillmätas betydelse vid beslutstillfället.

Egna barn

När personalens egna barn ingår i barngruppen bör den enskilda verksamhetsutövaren ha kompetens för att på ett professionellt och positivt sätt bemöta både sina egna och andras barn i en barngrupp.⁵ Utöver personalens egna barn som deltar i verksamheten kan det, om verksamheten bedrivs i någons hem, finnas både yngre och äldre barn eller ungdomar som trots att de inte deltar i verksamheten ändå påverkar gruppen. Detta är en viktig faktor att beakta vid utformningen av barngruppen i pedagogisk omsorg.⁶

⁵ Skolverkets allmänna råd med kommentarer Pedagogisk omsorg, sid 29

⁶ Skolverkets allmänna råd med kommentarer Pedagogisk omsorg, sid 28

Detta, i kombination med att familjens egna barns rum med stor sannolikhet kommer tas i anspråk, bedömer förvaltningen är en faktor som bör vägas in i bedömningen utifrån ett barnperspektiv.

Ekonomi och prognos av barn i förhållande till platser i Lanna/Hidinge-området

Verksamheten ska enligt intervjun ha 5 barn och enligt ansökan 6 barn. För varje barn utgår ett belopp, beloppet utgår från kommunens beräkning av vad ett barn i kommunens pedagogiska omsorg kostar. För år 2023 är beloppet 94 445 kronor per barn och år.

Omräknat till antal barn innebär detta att kommunen skulle betala 472 225 kronor per år vid fem barn. För sex barn skulle kostanden vara 566 670 kronor per år.

Lanna/Hidinge-området har i dagsläget mellan 253-263 platser (skiftningen i platsantal är beroende på barnens ålder/behov).

Den 18 augusti 2023 var 197 barn inskrivna på förskolorna i området och 16 barn stod i kö. I området finns en privat förskola, Solberga, vilken utelämnas från beräkningen.

Fördelningen av platser mellan de kommunala förskolorna i Lanna/Hidinge är den 18 augusti 2023 (beräknat på det lägre antalet uppskattade platser i området) enligt följande:

Förskola	Barn	Platser	Tillgängliga platser
Lär-kan	65	70	5
Sörgården	26	53	27
Norrgården	44	51	7
Äppelgård	42	44	2
Ugglan	20	35	15
Totalt	197	253	56

Kön till förskolan i Lanna/Hidinge är vid mättillfället 16 barn, vilket innebär 213 placerade barn under hösten 2023. En beläggning på 84 %.

Eftersom platsbehovet är tillgodosett skulle starten av pedagogisk omsorg medföra en kostnad på 472 225 - 566 670 kronor per år för platser som det i dagsläget, eller framgent, inte bedöms finnas behov av.

I dagsläget finns det inte några särskilda budgetmedel avsatta för start av pedagogisk omsorg, vilket innebär att medel behöver frigöras på annat sätt i förvaltningen.

Lämplighetsprövning

I skollagen framgår att en enskild får godkännas som huvudman för pedagogisk omsorg om den enskilde i övrigt bedöms lämplig. Lämplighet kan exempelvis prövas genom att inhämta kreditupplysning, skuldinformation från Kronofogdemyndigheten eller uppgifter från Bolagsverket. Uppgifter kan också begäras från Skatteverket gällande t.ex. beslut om slutlig skatt, beslut om omprövning och beslut avseende nekande eller återkallelse av F-skattsedel.

Förslag inför ett beslut

Om barn och utbildningsnämnden anser att ansökan ska beviljas föreslår förvaltningen att en lämplighetsprövning av den enskilde genomförs innan sådant beslut.